Számbavétel

Tagösszeírás a kábelgyári KISZ-szervezetben

A szegedi kábelgyár KISZ-klubjának ablakaiból este gyakran villanyfény szűrődik ki. Még az egyik rendésznek is szemet szúrt a kiszűrődő fény, s egyik éjszaka felbotorkált a szűk lépcsőn. Bezörgetett:

— Van itt valaki?

— Igen — válaszoltak többen is. Az asztalt munkaruhás fiatalok ülték körül. Beszélgettek.

1

A rendész nem is kérdezősködött tovább: A KISZ-isták non-stop programjáról már jóelőre értesült. Tagösszeírás kezdődött.

A kábelgyárban csak elvétve állnak le a gépek, három műszakban, pihenő nélkül cserélik kezelőiket. Három műszakban váltják egymást a munkások. A gyárban minden órában ezer és ezer méternyi vezeték csévélődik a szállítódobokra. Ezzel a körülménnyel számolt a KISZ, ehhez alakította programját. A számbavételt akkor végzik, amikor csak lehet, a műszakok közben, a tízpercekben.

Harmati István, az egyik összeíró bizottság elnöke 16 órát dolgozott. Szólítja a következőt, Szabó Gábort.

— Mióta vagy KISZ-tag, Gábor?

— Amióta megalakult a Kommunista Ifjúsági Szövetség.

— Ugye, a műanyagüzemben dolgozol?

— A villanyszerelők csoportvezetője vagyok. Pontosan három éve.

Peregnek a kérdések és a válaszok. Szabó Gábor szerény ember. Rövid tömondatokba fogalmazza eddigi és gyári életét. Ismerik őt: Harmati István már bőbeszédűbben írja róla a sorokat. Részlet a tagösszeíró jegyzőkönyvből: „Szabó elvtárs alapszervezetünkben kiemelkedő munkát végzett, legutóbb sokat segített a KISZ-klub létrehozásában. Gazdasági feladatait, társadalmi megbizatásait példamutatóan megoldja. Jelenleg a műanyagüzemrész KISZ-megbízottja. Családja van, tovább tanul, elfoglaltsága ellenére mindig lehet rá számítani."

2

— Gábor, akarsz-e jövőre KISZ-tag lenni?

Bólintás a felelet.

— Közösségi embernek érzem magam, nemcsak a tagkönyv, a nyilvántartás köt ide. A gondjaimat elsősorban ide hozom, veletek osztom meg, tőletek kérek segítséget, sokszor még kölcsön is. Jó ez a társaság nekem, egyelőre nem is tudom elképzelni máshogy a délutánokat, az estéket. Most is tőletek várok segítséget.

— Úgy látom, a gyárban kicsit „mostoha gyerekeknek" számítanak a fiatalok — folytatja. — Előfordul, hogy segédmunkásoknak többet fizetnek, mint a fiatal szakmunkásoknak. A gyárunknak szüksége van az utánpótlásra. Beszéljetek erről a gazdasági vezetőkkel. Jó volna, ha az itt végzett ipari tanulók itt maradnának a kábelben.

Perjési József mérnök lép be az ajtón. Talán hallotta, mivel búcsúzott Szabó Gábor. A „kötelező" válaszok után ott folytatja, ahol Szabó Gábor abbahagyta.

— A műszaki osztályon dolgozom, ahol többségében fiatalok ülnek az íróasztalok mögött, nagyon felelősségteljes munkával. De az átlagkeresetünk nem mutatja ezt, a műszaki osztály átlag 2 ezren alul kap fizetéskor.

— Egymás mellett ültünk Z. Zolival. Ő is mérnök, itt kezdte a gyárban, diccséretére és szakmaszeretetére legyen mondva: a gépeken. Sokáig volt az üzemben, ezután felkerült a műszakiak közé. Ekkor már jóadag tapasztalatot, nagy gyakorlati tudást szerzett az egyetemen tanultakhoz: a technológiai osztályvezető távollétében gyakran ő irányította az osztály munkáját. De ma már Zoli nincs köztünk. Elment a gyárból, mert úgy érezte, nem fizetik meg. Amikor már búcsúzott — igaz —, százasokkal többet ígértek neki, de ő nem maradt. Szerintem a kábelgyár nem csinált jó üzletet távozásával.

3

Csend üli meg a szobát. Tudom, mindannyian arra gondolnak, Zolira nagy szükség lett volna itt. Aztán újból a fiatal mérnök szólal meg:

— A kábel szakmában nagyon fontos a kétkezi tapasztalat. Zoli kijárta ezt az iskolát, de utódjának viszont még nincs ilyen gyakorlata.

Bükk József KISZ-titkár igazat ad Perjési Józsefnek.

— Sokat beszéltünk erről az esetről. Z. Zoltán KISZ-vezetőségi tag is volt, csak jót mondhatunk róla. Mindannyian sajnáltuk, hogy kilépett. De igazat is adtunk neki. Éppen az ő példájából okulva határoztuk el: a KISZ-szervezet jövőre mindent megtesz azért, hogy jabban képviselje tagjainak érdekeit. Úgy érezzük, ha itt maradnak a fiatalok, kevesebb gondja lesz a kábelgyárnak.

Délfele jár, Harmati István becsukja a spirálfüzetet, amely egyszeriben nagyon komoly dolgokkal lett tele. A gyárban körülbelül 150—160-an vannak a KISZ-tagok, tízen bevonultak katonának, 12-en az NDK-ba szerződtek három évre esztergályozni, lakatoskodni. December közepére végére értek a névsornak, s kiderült, kikből áll a kábelgyári KISZ-sereg. Majd elbúcsúztatják az „öregeket" is, akik túl vannak az ifjúsági korhatáron. A kábelgyári KISZ-szervezet számbavette tagjait, számbavette a kábelgyári fiatalok gondjait, örömeit és kéréseit. Jövőre eszerint fog élni, dolgozni.

Matkó István

Elégedett vevő, elégedett eladó

Sokszor sóvárgunk, vajha kulturáltabb lenne a kereskedelmünk, vendéglátó-iparunk. S ebbe a kívánságba sok minden belefér, ami mindkét „fél" érdeke, a jó áruellátáson, a megfelelő munkakörülményeken, végezve a fogyasztók, a vendégek megelégedéséig. Az utóbbi időben a közvélemény reflektorfényébe kerültek ezek a dolgok. Az újságok különös figyelmet szenteltek ennek, s a vezető szervek is arra a véleményre jutottak, *itt a legfőbb ideje véget vetni a kirívó, bántó jelenségeknek, amelyek jogtalanul, nyerészkedésre adnak alkalmat,* károsítva, vagy „csupán" boszszantva a vásárlókat.

A küzdelem most már nem csupán elítélő, megbélyegző véleményekben nyilvánul meg, fel fognak szisszenni azok, akikről eddig talán lepergett a legélesebb bírálat is. Körülbelül egy hónapja jelent meg a belkereskedelmi miniszter rendelete, ez egyenes folytatása volt azoknak az intézkedéseknek, amelyeket az élet diktált a fogyasztók és a társadalmi tulajdon védelmében. *Ez a rendelet már az elevenbe vág,* hiszen kimondja, hogy meg kell szüntetni azoknak a munkaviszonyát, akiket a bíróság jogerősen eltilt a kereskedelmi és vendéglátó-ipari foglalkozástól, vagy két éven belül három ízben bírságoltak meg az illetékes felügyeleti szervek valamilyen suskus miatt. Az egész kereskedelmi ágazatra vonatkozik ez, tehát *a jövőben bezárulnak a kiskapuk.* Megtörtént ugyanis, nem egyszer, hogy az, akit eltávolítottak az állami kereskedelemből, csak a markába nevetett, mert legfeljebb átnyergelt a szövetkezetiekhez, esetleg valamelyik magánkereskedőhöz. Világos, hogy *a fogyasztókkal nem kerülhet többé kapcsolatba az, aki árdrágítást követ el, csal a mérésben és a számolásnál,* vagy más módját eszelte ki az emberek becsapásának.

Feltétlenül összefügg ezzel egy másik rendelkezés, amely még újabb keletű. Valljuk be, a kereskedelem dolgozói — vannak vagy háromszázezren — már nem egyszer tették szóvá a kínálkozó fórumokon, elsősorban persze a szakszervezetükben, hogy bérezési rendszerük nem megnyugtató, nem eléggé sarkalja az egyes eladókat, pincéreket a jobb, figyelmesebb munkára, s inkább az egyenlősdi felé hajlik. Ezért oly időszerű a belkereskedelmi miniszternek a szakszervezettel, a KPVDSZ-szel egyetértésben kibocsátott utasítása a régóta vajúdó probléma megoldása érdekében. *Szabályozták a boltokban, meg a vendéglátó-helyeken dolgozók jutalékrendszerét, bérezésük formáinak kialakításánál követhető elveket.*

A vállalatok 1968. január 1-től tudvalevőleg ha azt fedezni tudják, a visszatartható nyereségükből (ennek megvannak az előírásai), a korábbinál magasabb keresetet nyújthatnak dolgozóiknak. Eddig is volt kiskereskedelemben és a vendéglátó-iparban úgynevezett tiszta jutalékrendszer a forgalom után, ezentúl ez vonatkozik majd a nagykereskedelmi vállalatokra is. Hogy aztán miképpen, milyen formában, milyen ösztönző módot, részesedési kulcsot választ és variál a vállalat, ez saját hatáskörébe kerül, ami természetes is, mert a „helyszínen", a lehetőségek és a feladatok figyelembevételével tudják igazán, mire kell mozgósítani az erőket, az anyagi érdekeltség növelésével is. A cél az, hogy itt is kialakuljon az egészséges versenyszellem. Nemcsak abban, hogy az üzlet, az étterem, a táncoshely „törli majd magát", hogy megkedveltesse üzemét a vendégekkel, odaszoktassa őket, hanem ezeken belül az eladónak, a pincérnek sem lesz mindegy, hogy őt keresse az a vevő, vagy a fogyasztó. Magyarán: *ott, ahol a vendég elégedett, az eladó, a pincér is többet keres majd.* Még arra is ügyeltek az utasításban, nehogy az anyagi ösztönzés bizonyos elvakult versenyzést hozzon, s ellenkezőleg süljön el, éppenséggel a közönség kárára. Például a nagyobb jutalékkal kecsegtető áru eladása, vagy busás vendéglői „konzumálás" miatt *nem kerülhetnek hátrányba azok a fogyasztók, akik pillanatnyilag kisebb vásárlás, fogyasztás miatt kerülnek kapcsolatba a kereskedelmi dolgozókkal.* Ha ilyen veszély jelentkezik, a szóban forgó üzletekben meghatározott ideig csak jutalékátalányt fizethetnek, ameddig csak meg nem szűnnek a rosszul értelmezett anyagi ösztönzés hibás következményei.

Nem zárulnak le az említett intézkedésekkel azok a törekvések, amelyek a fogyasztók védelmét, érdekeit szolgálják. Nem kétséges, hogy megfelelő jogszabályok is várnak kidolgozásra, hogy *a kereskedelem, a vendéglátóipar se adjon lehetőséget az indokolatlan jövedelmekre, a fogyasztók rászedésére.* De önmagunkat tévesztenők meg, ha most már mindent a rendeletektől, utasításoktól várnánk. A tapasztalat azt mutatja, hogy az állapotok további javulásához az e területen dolgozók összefogása szükséges. Rendkívül sokat tehet a becsületes, lelkiismeretes eladók, pincérek sokasága, hogy példájával, ha kell, figyelmeztető szavával, magával ragadja a többieket is, egyenes úton járjanak. Másfelől rengeteg függ maguktól a vállalatok vezetőitől, hogy *ne tűrjenek meg lazaságokat, örködjenek a szocialista kereskedelem és vendéglátóipar tisztaságán, tekintélyén.* Munkájukat jellemezze az, hogy mindig, idejében fellépnek a fogyasztók megkárosítása, az udvariatlanság, a kereskedelem kulturálatlansága ellen, s mindent megtesznek viszont, hogy a jól dolgozók megtalálják számításukat.

VETŐ JÓZSEF

Raymond Guyot elvtárs látogatása hazánkban

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására 1967. december 26—28 között Budapesten tartózkodott Raymond Guyot elvtárs, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja. Megbeszéléseket folytatott a nemzetközi kommunista mozgalom időszerű problémáiról, és a két testvérpártot kölcsönösen érintő kérdésekről *Biszku* Bélával és *Komócsin* Zoltánnal, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjaival, a Központi Bizottság titkáraival.

Raymond Guyot elvtárs csütörtökön elutazott Budapestről.

Magyar fényszabályozó Moszkvában

A szabadtéri színpad izgalmas látnivalóinak segítőit ismét sokan fogják megismerni a világon — most történetesen a Magyarországon először itt, a szegedi játékokon alkalmazott fényszabályozó — thyristoros — fiókokat. A magyar szakemberek fényszabályzó konstrukciója ugyanis — amelyet a Villamos Automatikai Intézet a Converta Gyárral közösen készített — Moszkvában kerül bemutatásra. A közeljövőben megnyíló reprezentatív kiállításra öt darab thyrostoros fiókot kért „kölcsön" a Vilati a szegedi játékok igazgatóságától. s újabb tízet pedig kísérletezés céljára visznek el

Cipők, papucsok százmilliőért

A Szegedi Cipő- és Papucskészítő Ktsz lábbeljeit nemcsak itthon, hanem a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, az NSZK-ban is szívesen vásárolják.

Az idén mintegy 60 millió forintért százezer férficipőt százezer szegedi papucsot adtak el a kereskedelemnek. De jövőre a rohamosan növekvő igények jóvoltából nagyobb termelésre számítanak: a szalagokról kerek százmillió forint értékben kerülnek majd le a cipők és papucsok. A feladat rendkívül nagy, hiszen a termelési érték szinte a kétszeresére nő, ehhez alapos korszerűsítő munkára, gépesítésre van szükség. A ktsz 1968 második felében 44 órás munkahétre tért át, s már a fokozott követelményeket is figyelembe vették: tucatnyi gépet vásároltak, az NSZK-beli Schön gyártól nagyteljesítményű fárafoglaló automatát szereztek be. A műszaki intézkedéseken kívül szervezeti átalakítást is végrehajtottak: az előkészítő üzemben három műszakot vezettek be. Elhatározták, ha szükséges, a gépteremben is három műszak dolgozik majd.

Az előzetes számítások igazolják a cipészszövetkezet terveit: a gépesítéssel, ' a munkaidő jobb kihasználásával 20 százalékkal növekszik a termelékenység — megoldják a százmilliós feladatot.

Magyar találmány

Csak víz kell az elsüllyedt hajók kiemeléséhez

Két magyar műszaki szakember: Százkő László, a Magyar Hajó- és Darugyár mérnöke és Balázs Ambrus technikus olyan probléma megoldására vállalkozott, amely már évezredek óta foglalkoztatja az embereket. A két feltaláló új berendezésével bármilyen mélyről könnyedén felszínre lehet hozni az elsüllyedt hajókat.

A két feltaláló áttanulmányozott minden eddigi, hasonló célra kidolgozott eljárást, módszert. De ez csak kezdete volt a négyéves kutatómunkának, amelyre azért volt szükség, hogy megszülessen a „folyadékfelszín alatti testek kiemelésére szolgáló berendezés". Ezt úgy kellett megszerkeszteni, hogy a munkához mindig a helyszínen — a folyó közepén vagy a nyílt tengeren — találják meg a megfelelő üzemanyagot. Ezt a feladatot folyadékbontással oldották meg. A berendezés az elsüllyedt hajó mellé merül, és ott a saját tartályába begyűjtött vizet alkotóelemeire — tehát hidrogénre és oxigénre — bontja. Az egy köbméter, vagyis ezer kilogramm víz felbontásából keletkező 64 kilogramm hidrogén még 8 ezer méter mélységben is 936 kilogramm felhajtóerőt biztosít: ezzel a „lendülettel" emeli felszínre a rákötött roncsot.

Az új berendezés a műszaki problémák egész sorát oldotta meg, így például azt, hogy a folyó, vagy tenger mélyén — bármilyen mélyen is a felszín alatt — elő lehet állítani a tiszta hidrogént és az oxigént, ami ilyen körülmények között eddig még senkinek sem sikerült.

Így a találmány tulajdonképpen úszó gázgyár, s miközben a roncsokat. hajókat emeli ki, a keletkezett oxigén- és hidrogéngázt kitűnően fel tudja használni a vegyipar, vagy éppen a helyszínen tevékenykedő hegesztőbúvár.

Másik előnye a magyar eljárásnak az előző módszerekkel szemben, hogy nem szükséges a katasztrófa színhelyén összegyűjteni és 2—3 hónapra lekötni az elsüllyedt hajóval azonos nagyságú 3—4 hajót, mert a munkához mindössze egy „laktanyahajó" és egy áramforrással rendelkező hajó szükséges. Tehát az eljárás nagymértékben csökkenti a roncskiemelés költségeit. emellett a kiemeléshez szükséges anyagok. segédeszközök súlya eltörpül a hagyományos berendezések mellett. Míg például egy 100 tonnát kiemelő daru önsúlya 950 tonna, addig egy darab 100 köbmétert kiemelő Százkő—Balázs féle tartályé mindössze 250 kilogramm. A kiemeléshez szükséges szerkezetek építőkockaelv szerint készültek, bárhol, bármikor összerakhatók és nemcsak vízen, hanem gépkocsin, repülőgépen és vonaton is szállíthatók. A találmány a mélységtől függetlenül egyetlen nagy emeléssel hozza felszínre a tárgyakat, a hajókat, bármilyen súlyúak is azok.

Az új berendezést a napokban mutatták be a magyar szakembereknek.

Somosköi Lajos

Primőrök sárga fólia alatt

Szegedi professzor érdekes kísérletei

Dr. Horváth Imre, a Szegedi József Attila Tudományegyetem növénytani intézetének professzora a gyakorlati termelés szempontjából is figyelemre méltó kísérleteket folytat. Többek között vizsgálja, hogy a fény színképi összetétele milyen hatást gyakorol a növényekre. Kis parcellákon kék, zöld, sárga és vörös színű műanyagfóliák alatt tartott különböző zöldségféléket. Felméréseket végzett arra vonatkozóan is, hogy egyes növényeknél a szárazanyag-tartalom a gyökér, a szár és a termés között hogyan oszlik meg, illetve a különböző színek hatására milyen arányban változik.

Horváth professzor elmondotta:

— Az eddigi megállapítások szerint a tavaszi és a korai nyári időszakban a sárga fólia alatti nevelés a legcélszerűbb. A babnál például fedetlen, természetes viszonyok között az egy növényre számított száraz súly hét és fél gramm volt, ugyanakkor színtelen fóliánál 8,4, sárga színűnél pedig 15,4 gramm. A borsónál és a paradicsomnál is hasonló arány mutatkozott a sárga fólia javára. A sárga fóliával takart növények általában három-öt nappal korábban érleltek be termésüket.

Horváth professzor tavasszal nagyobb méretekben is kipróbálja a sárga fólia alkalmazását. mégpedig a legkorábbi Szeged környéki melegágyi primőr, a hónapos retek termesztésénél.